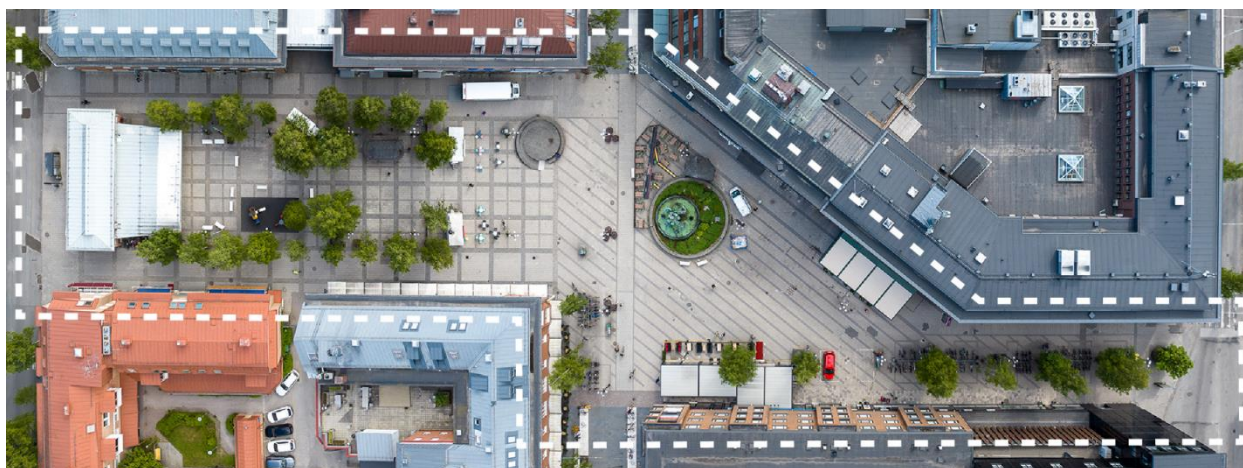

Yttrande inför ombyggnad av Renmarkstorget

Föreningen Byggnadskultur Umeå vill avge följande yttrande när nu Umeå kommun avser att inleda ett förändringsarbete av det sedan länge eftersatta torget.

Renmarkstorget, först benämnt Renmarksplan, skapades 1974 för att utöka centrummiljön med fler affärslägen. Det genom att den korta men breda gatusträckan Renmarksplanen som på 1890-talet fyllde platsen efter den kulverterade Renmarksbäcken, ersattes med cementplattor fram till omgivande byggnadsfasader. Två år senare tillkom fontänen. Vid bildandet av torgytan hade arbetet med att ersätta omgivande bebyggelse med större handelsfastigheter nästan slutförts. Mellan 1961 och 1981 försvann all bebyggelse uppförd efter stadsbranden. Men även fåtalet överlevande från tiden innan på västra sidan den tidigare djupa Renmarksbäcken som under föregående århundraden delat staden. De nya byggnader som uppfördes ger torget en tydlig tidsprägel från den perioden. Tyvärr har dessa nybyggen därefter förvanskats genom olämpliga ombyggnationer vilka drabbar torget i sig mycket negativt. Den södra delen av torget har även minskat i storlek genom dessa igenfyllningar av arkader och indragna bottenvåningar. Något som ytterligare förvärras av de utbyggnader för restaurangsändamål som ger ett trångt överfullt intryck. Torget kan idag uppfattas som två skilda delar; med en överfull del på södra sidan gågatan och en i jämförelse tom och onyttjad del på den norra sidan.

För att uttrycka det mildt så är potentialen till förbättring rätt stor. Det är svårt att beskriva den miljö vi som medborgare möts av med andra ord än fult, torftigt, kommersialiserat, misskött, med flera som inga kommunledningar önskar se användas. Men i fallet allmänna torg beror det på deras egen bristande omsorg om det offentliga rummet.

Renmarkstorget har idag inte en så god utformning att det optimerar platsens förmåga att vara ett tilltalande och trivsamt inslag i Umeå. Att torget är slitet och eftersatt är minsta problemet. Föreningen välkomnar därför Umeå kommuns besked att det ska ske en större omarbetning av torget. Och att arkitektonisk expertis ska användas i detta viktiga arbete. För det räcker inte att bara förnya torgytans material m m. Utan det krävs en mer omfattande insats där frågan om vad som gör goda platser för människor att vistas, och inte bara goda affärslägen, verkligen beaktas. Och det utifrån platsens förutsättningar. Renmarkstorget är inte en historisk plats där existerande värden måste vara vägledande för dess utformning. Det är här möjligt, och kanske även motiverat, att göra ett betydande omtag. Föreningen anser att det sett till dagens torg, med ett klart undantag i form av fontänen, är motiverat att rätt fritt och ohämmat överväga vilka möjligheter som finns för torgets framtida utformning.

”Fontänskulpturen”

Stig Lindbergs fontän från 1976 är idag den främsta kvalitet som Renmarkstorget har. Detta sprudlande konstverk behöver naturligtvis finnas kvar på torget. Det är därför lika obegripligt som oroväckande att vissa politiska företrädare öppnat för att ta bort fontänen. Med tanke på tidigare skandaler där allmänhetens upprördhet är konstant närvarande, som nedmonteringen och bortslarvandet av delar till stadens andra Stig Lindberg fontän, eller avlägsnandet av det väl utformade och uppskattade Apberget som gjorde Rådhusstorget till en sämre plats, m m, så går det inte att förstå varför kommunen skulle vilja utsätta sig för ytterligare kritik av detta slag. Eftersom fontänen bekostats och skänkts för att uttryckligt stå på det nya Renmarkstorget så kan det inte heller anses vara förenligt med donationens syfte att ta bort den därifrån. Det får helt enkelt inte ses som ett alternativ. Att ens överväga att ta bort fontänen vittnar om en omdömeslöshet som inte hör hemma i den politiska processen. Planerna på att ta fram ombyggnadsförslag för torget även utan fontänen behöver skrotas. Fontänen måste ses som det omistliga inslag som nya förslag ska utgå från. Inte heller bör den flyttas inom torget. Vi vill påminna om att det också skulle bli rätt kostbart då även en ny plats behöver påhug för att bära upp vikten. De pengarna kan kommunen lägga på bättre saker. Frågan bör istället vara hur fontänen kan komma mest till sin rätt. Och bli största möjliga tillgång för Renmarkstorget.

VI MÖTS VID FONTÄNEN

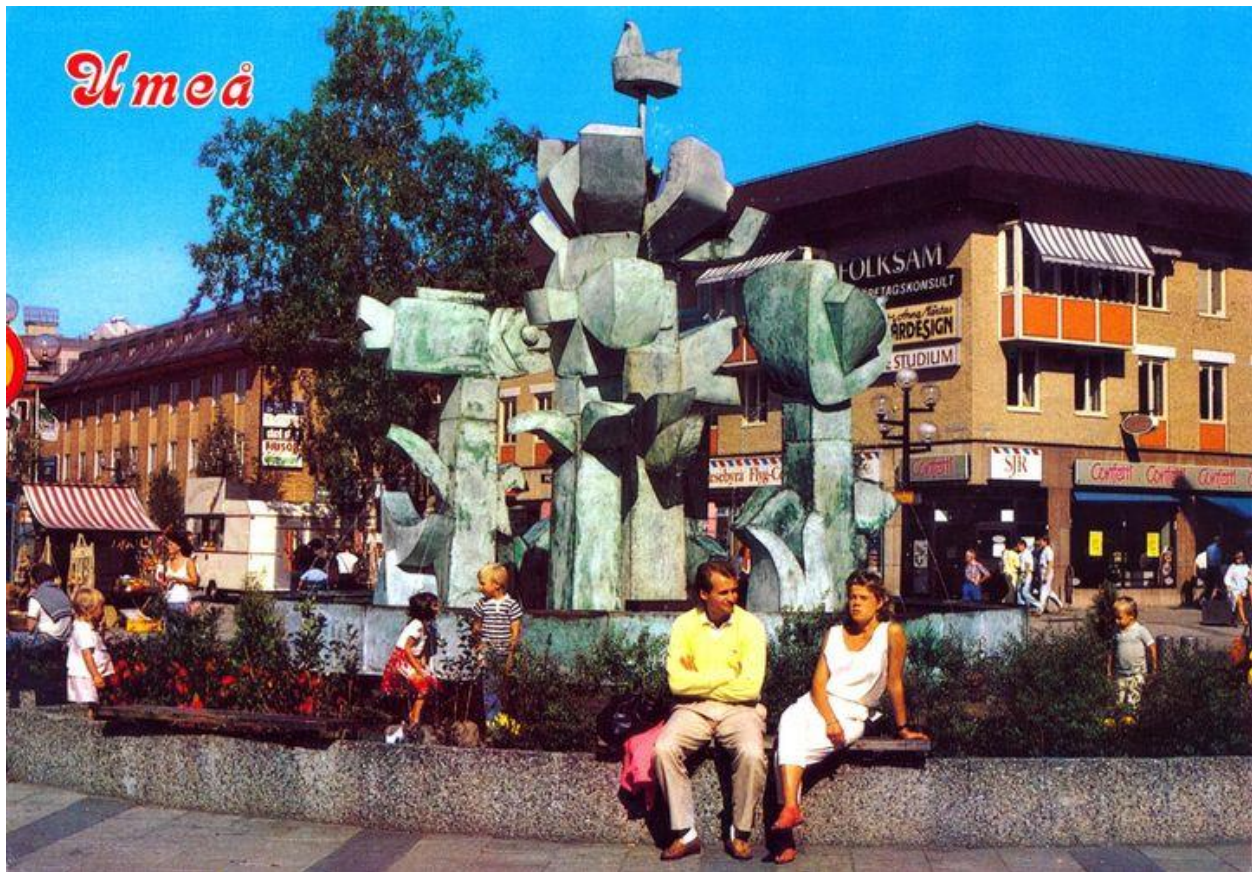

Tidningsillustration från det sena 1970-talet då Renmarksfontänen var en självklar mötesplats.

En konkret synpunkt som föreningen vill ge är följande. Även om fontänen är omistlig sett till dess värde för torget, så kan däremot dess nuvarande förankring i torget och angränsande närmiljö göras om. Den ursprungliga betongsargen med frilagd sjösten har ersatts med en ny i granit, som inte heller är centrerad och för stor. Det gör att fontänen mer blir en del tillsammans med den stora växtfyllda granitsargen. Istället borde denna göras mindre och nättare kring fontänen så att den blir tydligt underordnad. Fontänen är ju det väsentliga. Upphöjda stensargar med växtlighet kan placeras på annat håll. Här vore det önskvärt om stensargen kan placeras så nära fontänens bassäng att förbipasserande kan känna på vattnet. Vi tror inte att vi sett ett barn vid denna fontän som inte velat göra det. Att avgränsa fontänen från allmänheten med en stor ocentrerad stensarg fylld med växtlighet, är en missad möjlighet att göra platsen mer tilltalande.

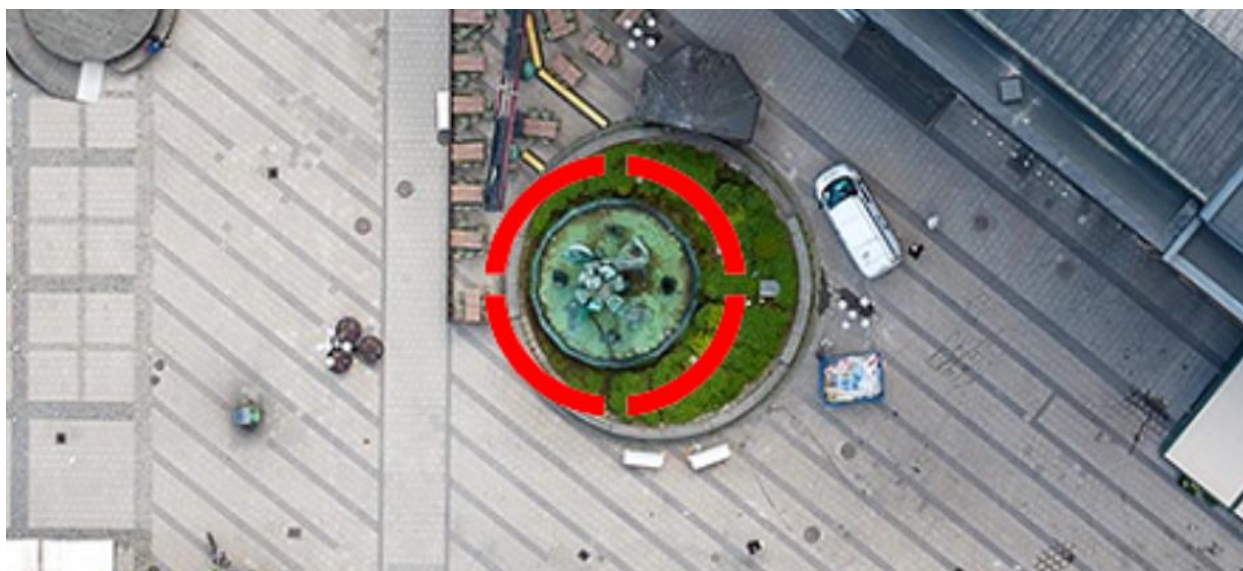
Det har funnits växtlighet kring fontänen ända sedan invigningen 1976. Men det är faktiskt inte nödvändigt. Planerna för en planteringsyta på platsen fanns redan innan fontänen beslutades. Orsaken till att den konstfullt utformade fontänen inte ansågs vara sig själv nog, som ett konstverk, kan finnas i en något traditionell uppfattning bland många om hur en fontän borde vara, och stadens nya torg gestaltas. Där det konstnärligt djärva verket sågs lämpligt att bädda in i något som ändå efterfrågades som växtlighet. Det är ett intryck som kan utläsas ur samtida material. I invigningsartikeln i VK kan det t.ex. läsas om att: "mer lummigare växter vore inte dumt. Man får en känsla av att den här leksaken blivit kvarglömd på golvet av något tankspritt jättebarn." Denna avsikt att visuellt förankra fontänen på torget med ett omslutande växtparti är inte motiverad. I alla fall inte nu då den blivit ett självklart inslag. Det är inget fel att behålla en plantering fast då bör den åtminstone återställas till hur den ursprungligen var så att det är möjligt att gå in till fontänen. Men det bör övervägas att inte ha denna växtlighet kring fontänen och en avsevärt mindre stensarg, så att människor kommer närmare.

Vykort 1980-tal. Sedan stensargen och planteringen kring fontänen gjordes om är det inte längre möjligt att gå fram till denna.

Helt oavsett planterings innehåll så blir detta konkurrerande, snarare än förstärkande inslag, något som förtar en del av fontänens närvaro. Och eftersom fontänen är det väsentliga kan växtligheten placeras på annan plats på torget. Föreningen är övertygad om att teknisk utrustning nödvändig för fontänen kan utformas och placeras på ett bättre sätt än att behöva ligga i planteringen, så att detta alltså inte utgör ett argument för att även fortsättningsvis avskärma fontänen från torgbesökarna med en stor stensarg fylld med växter. Det är förstås positivt för torget med växtlighet. Men inte nödvändigtvis kring just fontänen. Den kan befrias från detta. Det är snarare viktigt för torget att åstadkomma fler sittplatser i anslutning till fontänen. Detta är den plats där dessa är mest önskade, och där de skulle göra mest nytta. Föreningen vill därför ge ett konkret förslag på hur det i så fall kan utformas.

En rund ring med sittplatser i gediget material, med fyra breda öppningar, kan placeras runt fontänen. Denna ring bör vara minst 1,5 m bred så att människor kan sitta på båda sidor samtidigt. Vända in mot fontänen, eller ut mot torget. Kanske också med uppvärmning av sittytan vintertid. Avståndet in till fontänen behöver också vara kring 1,5 m så att det är enkelt att gå runt denna. Men inte mer då avståndet försvagar kontakten. En sådan lösning skulle möjliggöra ett stort antal naturliga sittplatser på torget, och på den plats som är den i särklass mest eftertraktade att få slå sig ner; intill den plaskande fontänen som såväl varma som kalla dagar täckt med snö, utgör ett tilltalande blickfång. Det skulle göra det till en tydligare mötesplats där man vid de många sittplatserna avsedda för *allmänheten* kan träffas. Situationen idag är under all kritik då en stor del av ytan fram till fontänens nuvarande stensarg har stängts av för andra än betalande serveringsbesökare. Det måste naturligtvis upphöra och ytan kring fontänen öppnas upp igen. Att avlägsna den stora osymmetriska och växtfyllda stensargen runt fontänen, och istället bygga en bred ring av sittplatser, skulle utöver berörda positiva effekter även stärka fontänen som Renmarkstorgets fokus.

Torgetts väggar

Den negativa inverkan på torget som byggnaderna kring den södra delen har bör inte få förvärras, utan eftersträva istället att mildra effekterna. Följaktligen kan ingen ny påbyggnad likt det hotell som reser sig högt över torget få tillåtas. Att andra byggnader fått sina arkader och indragna bottenvåningar utfyllda är ett större och mer svårhanterat problem. Eftersom dessa byggdes så stora att de som torgets väggar skulle få en betydande inverkan, ansågs det mycket viktigt att utforma deras gatuplan med svävande övervåning respektive synliga vertikala pelare för att ge en uppfattad lätthet mot torget m m. Även om de inte var arkitekturhistoriskt och konstnärligt värdefulla byggnader (som Domus) så har de kvaliteter som ändå fanns förlorats. Det trots att byggnaderna utformats som de gjordes just för att det ansågs betydelsefullt för upplevelsen och användandet av det blivande torget. När dessa fundamentala kvaliteter avsedda att göra de stora byggnaderna lättare och mindre påträngande, torget större och mer välkomnande, medborgarna bättre omhändertagna genom ett skyddande tak vid dåligt väder osv, togs bort, blev intrycket det motsatta. Det är inget som torget i sig kan kompensera för. Oavsett hur väl det gestaltas i övrigt. Känslan av ett mycket dåligt utformat torg är nu påtaglig. Vi medborgare ska inte behöva vänja oss vid så här dåliga miljöer. Och vi får absolut inte nöja oss.

Med tanke på den omfattande arkitektoniska och stadsplaneringskunskap som finns tillgänglig är det obegripligt att byggnadsnämnden (i strid med PBLs förvanskningförbud) tillåtit fastighetsägarna att bygga igen vad som i praktiken var trottoarmark för allmänheten. Alltså en del av stadens allmänna mark som vid byggnadernas tillkomst tillät att överbyggas med våningar högre upp förutsatt att torgytan behölls i marknivå. Det har ytterligare förvärrats genom utväxter på torget för pub/restaurangverksamhet, som man som medborgare måste kryssa förbi. Dessa mer eller mindre slutna utbyggnader behöver minskas på den södra delen av torget. Målsättningen bör vara att på sikt hellre inrymma mer av det på torgets öppnare norra del.

Renmarkstorget som nytt. Vykortsfoto från 1975. (Året innan fontänen byggdes.)

... och idag. Intrycket av omgivande byggnader som utgör torgets väggar har kraftigt försämrats. (De livfulla lyktstolparna har dock samma positiva inflytande och bör behållas.)

Vad gäller de igenfyllda allmänna gångytorna så vill föreningen ta tillfället i akt att ge kommunen en stark rekommendation för framtiden; Ett motkrav för att tillåta någon ytterligare exploatering av angränsande handelsfastigheter i kv Odin och Njord, t ex en högre del i mitten, bör vara att utbyggnaderna av arkaden respektive den indragna bottenvåningen på berörda byggnader ska tas bort och avsett utseende och funktion återställas mot Renmarkstorget. Drabbade byggnader framstår nu närmast som skräckexempel på vilken slags miljö som medborgarna får när beslutsfattarna inte värnar det offentliga rummet. Ett standard tips som brukar ges i dylika situationer är att fler träd kan placeras framför fasaderna där detta saknas, för att förta lite av byggnadernas inverkan. Men det räcker inte.

Torget växtlighet

Växtlighet av olika slag är som vi alla väl vet ett stort trivselvärde för en plats som detta torg. Så självfallet är de utplacerade urnor med blommande växter som finns på torget ett positivt inslag.

Det är dock möjligt att göra så mycket mer. Kommunens egna anställda med ansvar för parker och planteringar har säkert idéer som kommunen bör lyssna på för att kunna nyttja växternas förmåga att öka Renmarkstorgets attraktivitet. För något som med gott resultat skulle kunna tillföras torget är fasta större planteringar i upphöjda formar av något slag. Med dessas större

jordvolym skulle det vara möjligt att använda ett mycket större urval av växter men också större sådana. T.ex. buskar som blommor eller har speciell färg och form på bladen eller växtsätt. Och naturligtvis ett stort antal örtartade perenner av olika slag. Som de höstsilverax, bolltistlar, och andra livfullare och härdiga växter som kommunen har i markplanteringar på andra håll. Det behöver alltså inte bli någon högre kostnad när planteringsplatsen väl har byggts. Idag finns större växtlighet i stora lösa planteringskärl som förvisso kan inrymma ömtåligare växter att ta undan för vintern. Men med dessa lösa planteringskärl känns det som att växterna är satta på undantag, som att det bara är något som ställts ut, och inte att det är något som ses så viktigt att det får en permanent plats.

Föreningen vill vara tydlig med att vi inte har något att anmärka mot rådande planteringar med lösa urnor, krukor, osv. Men varför nöja sig med detta då det inte utesluter att även använda några större fasta planteringskärl? Med sådana kan kommunen höja ambitionsnivån. Visa att det verkligen är något som ses viktigt nog att få en plats på torget, och åstadkomma mer märkvärdiga inslag av växtmaterial. Nu finns, fränsett kring fontänen, endast en fast plantering alldeles vid Storgatan. Denna runda granitform med sittplatser av trä är ingen dålig typ. För det är förstås lämpligt att den omslutande sargen är i bra sitthöjd så att de även kan utgöra sittplatser. Men det skadar nog inte att göra dem högre och istället låta denna utgöra ryggestöd för sittplatserna nedanför. Variationsrikedomen är inspirerande stor för hur dessa kan utformas. Det finns många sätt för kommunen att skapa goda planteringsplatser för att kunna öka förekomsten av trivselskapande växtlighet, även på så utsatta offentliga miljöer som ett torg. Föreningen föreslår att Umeå kommun överväger denna möjlighet att med upphöjda större planteringar tillföra värden till det rätt kommersiellt präglade Renmarkstorget.

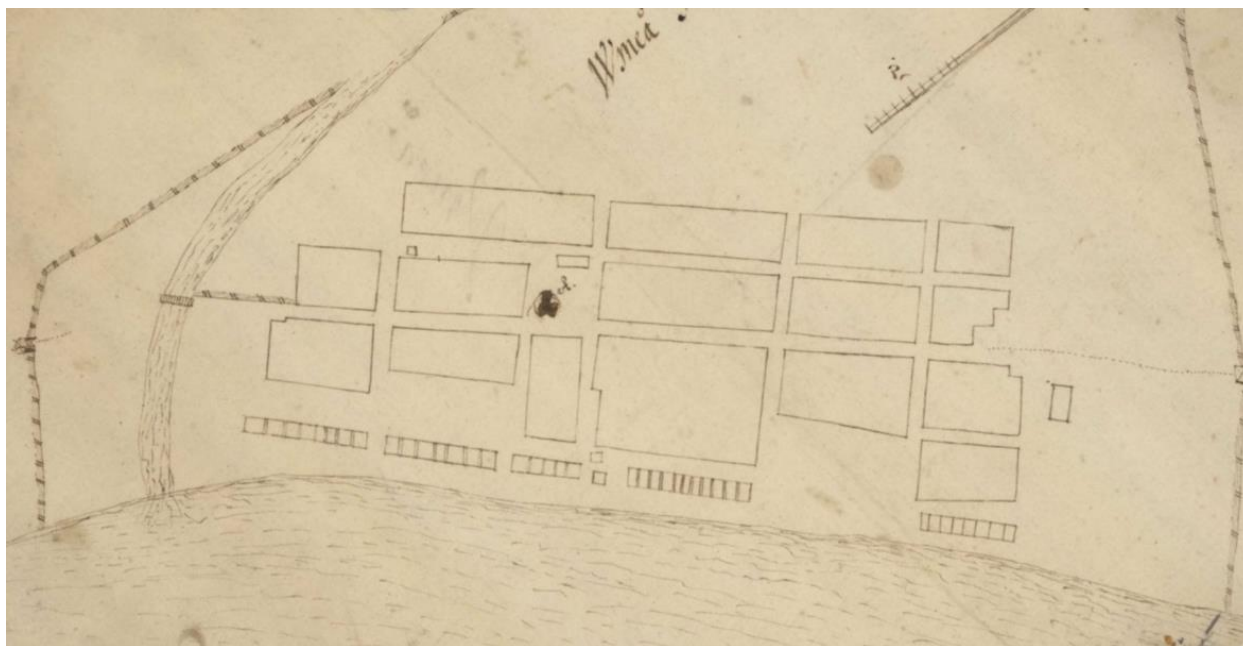

Sittplatser ovanpå som här vid Storgatan är en god lösning. Men även att fästa sittplatserna runt en högre stensarg som kan utgöra ryggestöd.

Trädplanteringar kan också vara ett sätt att förbättra intrycket av Renmarkstorget. Även om det är mycket viktigt att Umeå kommun fortsätter att använda björk längs våra gator, och inte ytterligare försämrar förutsättningarna för det genom allt högre och tätare bebyggelse, så är det inte nödvändigt att använda dessa på ett torg. Där är det inte bara möjligt, utan kanske även motiverat, att använda andra träslag för att bättre skilja ut torget från övriga gatupartier och för att skapa omväxling och bättre effekter. Växtforskningen med förbättrad klimathärdighet går stadigt framåt. Trädslag som hade varit spännande att plantera men tidigare varit omöjligt på våra breddgrader kan nu fungera. Det finns knappast skäl att påpeka att det är viktigt att inte gå till överdrift då detta är ett torg och inte en park. Uppmaningar som vi sett om att göra det "lummigt" kan alltså per definition inte tillgodoses.

Historisk påminnelse

Från grundandet av Umeå 1622 fram till 1890-talets kulvertering och igenfyllning hade den djupa Renmarksbäcken med sina slutligen tre broar för korsande vägar en mycket stor inverkan på livet i staden. (Den första bron fanns redan före staden då den ingick i den medeltida landsvägen upp till sockenkyrkan.) Under 1800-talet fanns planer på att få bort denna besvärliga barriär genom staden. Men inte de ekonomiska förutsättningarna för att göra det. Först efter stadsbranden blev detta en ofrånkomlig nödvändighet för att åstadkomma en modern stad. Vid skapandet av Renmarksplanaden över den, och Renmarkstorget 80 år senare, skulle detta betydelsefulla inslag i stadens historia gömmas och glömmas. Idag går det inte att uppfatta att Renmarksbäcken funnits utan stor insatthet. Som att skälet till att fontänen inte står mitt på torget utan på östra sidan om den beror på att den igenfyllda bäckravinen ansågs vara för instabil mark att placera den över. Utan den sortens förkunskaper går det inte att utläsa att torget existerar på grund av att Renmarksbäcken låg där, då inget som helst i torgets utformning vittnar om dess speciella förflutna.

Karta 1642. Lantmäteriet. Då fanns endast en bro över Renmarksbäcken vid Storgatan.

När nu ett nytt torg ska ersätta 1970-talets så skulle det gå att påminna om platsens betydelse för det historiska Umeå genom att på något sätt återknytta till Renmarksbäcken. T.ex. genom att med avvikande markbeläggning visa var den gick. Eventuellt även markera ut var bron inom dagens torg låg. En sådan påminnelse istället för osynliggörande tillför torget kvaliteter som en tydligare historisk dimension, såväl som något utmärkande i relation till andra torg. Att rent visuellt åskådliggöra den försvunna Renmarksbäcken skulle vara en originell beståndsdel i det nya torget. Kanske fastnar ansvariga för bättre formgivning av torgytan där detta inte passar in. Men det hade kunnat bli ett kul och intresseväckande inslag som åtminstone bör övervägas.

Ett annat sätt att påminna om platsens betydelse i det historiska Umeå är att göra det med någon vatteninstallation. Det har blivit populärt för kommunen att skapa sådana på många andra ofta rätt omotiverade platser, som nedanför Rådhusparken på kajområdet. Är det någon plats i Umeå där en påtagligare vatteninstallation av något slag bör placeras är det på platsen för den 10 m djupa bäckravinen som tidigare delade staden. Kan kommunen lägga betydande belopp på konstnärligt utformade vatteninslag på andra platser måste det vara möjligt även på Renmarkstorget. Kanske något där vatten får rinna i fördjupningar i marknivå, likt den anläggning med trädplant-

eringar som anlagts på Rådhusstorget. Till skillnad från detta onödiga och malplacerade inslag, som hindrar framkomlighet och verksamheter, blockerar den tidigare öppna ytan framför Domusfasaden (som tills arkadinbyggnaden och de nya skärmtaken ansågs vara landets bäst formgivna Domusvaruhus), och förminskar verkan av historiskt torg och handelsplats, så skulle något liknande ha en positiv inverkan om det förverkligades på Renmarkstorget. Detta är en plats i staden som dominerats av vattnets inverkan och det skulle vara mycket passande att kunna påminna om det med mer flödande vatten närvarande. Lämpligast inryms det då på den norra delen av torget. På ingen annan plats i staden skulle det vara en mer naturlig beståndsdel i miljön. Och ett sätt för medborgare och besökare att knyta an till en del av stadens historia som annars inte längre går att uppfatta. Att vatten alltid är ett uppskattat inslag är överflödigt att säga.

Torget's golv

Som berörts i punkten ovan kan det vara en idé att med någon avvikande markbeläggning visa den tidigare Renmarksbäckens sträckning. Det skulle även kunna fylla en funktion att markera ut en påbjuden cykelväg över torget för tidpunkter då detta är tillåtet. Idag sker cyklandet kors och tvärs över torgytan. Det vore positivt om detta kunde kanaliseras till klara stråk eftersom det även är viktigt att möjliggöra cykeltrafik, då t.ex. besöksalstrande verksamheter som Väven placerats söder om torgen på en plats som är besvärlig att nå med cykel. Det är mycket positivt att Umeå kommun skapar ordentliga cykelleder i öst-västlig riktning. Men nord-syd är i centrum betydligt svårare att färdas trots i jämförelse korta avstånd. Var sådana cykelleder ska placeras är förstås svårt att se på grund av bristande utrymme. Men kanske kan det som en temporär lösning övervägas att åtminstone markera ut ett tidsbegränsat stråk över Renmarkstorget för att få bort den mer oreglerade cykeltrafik som sker nu. För skulle det tillskillnad från idag finnas ett påbjudet stråk i nord-sydlig riktning så är det rimligt att föreställa sig att huvuddelen av dagens cyklande över hela torgytan skulle inskränkas till detta.

Offentlig konst

Den norra delen av torget norr om gågatan kan med fördel bli en plats där även konstverk ges möjlighet att finnas. För att med sin närvaro komplettera den i övrigt huvudsakligen kommersiella miljön. Som i dagsläget är mycket torftig. Det skulle gå att utforma torget så att det blev en naturlig plats för permanent offentlig konst. Möjligheten finns att inrymma det på ett bättre sätt än vad som skett på andra håll där malplacerade konstverk kommer i vägen för det övriga stadsliv som pågår. Här kan istället den offentliga konsten få styra platsens utformning så att den inte blir satt på undantag. Frånsett permanent offentlig konst skulle det också gå att uppvisa tillfälliga. Andra städer har särskilda platser där konstverk placeras, för att efter en tid ersättas av nya. Det skulle gå även här att på särskilda socklar eller markbeläggning placera olika konstverk som varje år byts ut. Det skulle rent allmänt skapa ett mervärde för platsen. Och naturligtvis utmärka denna som något speciellt och följaktligen bli ett tilldragande värde. Denna del av torget skulle få ett tydligare innehåll jämfört med idag. Inte heller skulle det vara svårt att förena med platsens övriga funktioner.

Vi vill även påpeka ett uppenbart exempel där fastighetsägare skulle kunna främja torget med konst: De fönsterlösa motstående väggpartierna på fastigheterna Audumbla 3 och Balder 4 som idag täcks med olika reklamskyltar (se bild s 4), vore idealiska för att istället inrymma någon slags väggrelief. Det skulle få en stor positiv påverkan på torget. Det vore berömvärdt om fastigheternas ägare kunde bekosta eller upplåta utrymmet för ett konstnärligt inslag.

Lekytor, bordsplatser, väderskydd m m

Dagens lekyta är inte större än att den med fördel kan utökas. Placeringen är lämplig. I anslutning till denna i norra änden av torget vore det också bra om det kunde placeras ut inte bara bänkar, utan även bord för den som t.ex. vill sätta sig vid ett sådant för att äta något. Idag finns den möjligheten endast för de som handlar vid de serveringar/restauranger som då tillhandahåller sittplatser och bord för sina kunder, men inga andra. På ett allmänt torg som detta borde sådant finnas tillgängligt för de som har med sig mat istället för att vilja köpa färdigt. Det behöver inte vara lösa bord och stolar som de som placerats ut på Rådhusorget. Utan det kan vara större mer stationära. Men några slags sittplatser med bord bör inrymmas på det nya torget. Med fördel skulle också vissa av dessa kunna förses med någon taköverbyggnad. Vill man sitta på torget nu utan att bli blöt i regnet, eller varm i en stekande sol, är det endast de privata matställena som erbjuder tak. Kommunen bör här göra något för även de medborgare som inte är konsumenter. Frånvaron av sådana mer eller mindre ombonade sittplatser är idag rätt påtaglig.

Däremot finns det ingen anledning att, som vi sett föreslås, glasa in en stor del av Renmarkstorget. Detta har inte sådana värden att det kan motiveras att göra ett inomhustorg av det. Frånsett väderskydd tillför ett glastak i sig inga nya kvaliteter som inte redan finns. Men skulle innebära förlusten av det mest fundamentala; att det ska vara en öppen plats i staden och inte bara ännu en butiksgalleria. Renmarkstorget behöver utvecklas inte avvecklas. Som inledningsvis yttrades finns det skäl för kommunen att anta en rätt omprövande tolkning om hur torget ska vara i framtiden. Men det bör inte gå så långt som att överväga en inglasning. Vi vill även påpeka att de klassiska lyktstolpar som skymtar på de flesta bilder bör ses som en tillgång för det framtida torget. Vid ombyggnaden av Vasaplan kastades de i containrar. Ifall kommunen inte skulle anse att de passar på det nya torget så bör dessa karakteristiska men allt mer sällsynta lyktstolpar användas på någon annan plats i Umeå snarare än att förstöras.

Dagens lekyta som kan utökas. (Fotad i regn då föräldrarna annars blir nervösa.) I närheten av denna vore det ett positivt tillskott om sittplatser med bord kunde placeras för att möjliggöra för torgbesökare att sätta sig ner för att t.ex. äta något.

Avslutningsvis vill föreningen säga att vi förutsätter att medborgarna även ges möjligheten att ha synpunkter på de konkreta planerna för Renmarkstorget när dessa tagits fram.

**Föreningen Byggnadskultur Umeå
Ordförande Lennart Frostesjö**